PTUJSKI TEDNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI

UREDNIŠTVO IN UPRAVA PTUJ, PREŠERNOVA 7 — TELEFON ŠTEV 158. ČEKOVNI RAČUN PRI NARODNI BANKI, PODRUŽNICA PTUJ, ŠTEV. 643-T-206 URESJUJE UREDNIŠKI ODBOR — ODGOVORNI UREDNIK VRABL JOŽE ROKOPISOV NE VRAČAMO — TISKA MARIBORSKA TISKARNA LETNA NAROČNINA 400 DIN, POLLETNA 200 din, ČETRTLETNA 100 DIN

Štev. 51 — Leto VI. PTUJ, 18. decembra 1953 Cena din 10.—

Prvo zasedanje novoizvoljene Ljudske skupščine

Iz skupščinske dvorane: zasedanje Zbora proizvajalcev

V torek, 15. decembra se je sestala v Ljubljani novoizvoljena Ljudska skupščina LRS. V obeh zborih skupščine so poslanci tega dne oddali potrdila o izvolitvi, nato pa so sklepali o verifikacijskem postopku.

Drugega dne zasedanja sta oba zbora izvolila verifikacijska odbora, popoldne po poslušala poročili verifikacijskih odborov, opravila prisego in izvolila predsednike zborov.

Za predsednika skupščine je bil izvoljen Miha Marinko, za predsednika Republiškega zbora Vladko Majhen in za predsednika Republiškega zbora proizvajalcev Mavricij Borc.

Po končanem postopku ob konstituiranju skupščine je bil izvoljen novi Izvršni svet Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije. Vanj so bili izvoljeni: Boris Kraigher kot predsednik, za člane pa: dr. Marijan Brecelj, Jože Borštnar, Milko Goršič, Stane Kavčič, Franc Kimovec, Boris Kocijančič, Ada Krivic, Matija Maležič, Zoran Polič, Franc Popit, Niko Šilih in Janez Vipotnik.

Nato se je oglasil k besedi dr. MARJAN BRECELJ. Dejal je med drugim, da so *zakon o političnih in družbenih temeljih in o organizaciji oblasti, ki ga je sprejela Zvezna ljudska skupščina letos januarja, in enaki ustavni zakoni po republikah tako odločno posegli v vse naše družbeno in državno življenje, da smemo označiti prav letošnje leto za najpomembnejše razdobje v naših povojnih naporih. Revolucionarni ukrep, s katerim so bila izročena sredi leta 1950 proizvajalna sredstva v upravo delovnim kolektivom, je v teku dveh let rodil tako bogate izkušnje in tako globoko posegel v naše politično, gospodarsko in družbeno življenje sploh, da so se nam pokazale jasne oblike celotnega družbenega sistema, ki naj ga uveljavimo na vseh področjih javnega udejstvovanja.*

Tov. Brecelj je nato govoril o značilnosti letošnjih volitev. Dejal je, da so letošnje volitve v Zvezno in republiške skupščine imele svojo posebno značilnost. *Ne le prvič pri nas, ampak prvič sploh v zgodovini delavskega gibanja so stopili v državni parlament zbori proizvajalcev kot neposredni predstavniški organ delovnega ljudstva, ki mu je zaupano upravljanje proizvajalnih sredstev.*

Pomembno politično merilo, ki nam kaže uspeh volitev, je seveda sama udeležba. Rezultati za volitve v republiški zbor povedo da je od 976.522 volilnih 1951, kjer so se pri objavi volilnih rezultatov odšteli odsotni volivci, moremo zaključiti, da je bila volilna udeležba letos od vseh dosedanjih volitev največja.

Nato je tov. Brecelj govoril o *sistemu letošnjega kandidiranja ter poudaril, da je to za presojo političnega položaja morda še pomembnejša ocena kot pa sami rezultati volitev.* Prvič je volilni zakon predpisal kandidiranje po zborih volivcev. Ta odločitev, ki je izročila najpomembnejše dejanje v volilnem postopku v roke tem osnovnim demokratičnim organizacijam ljudstva, je bila sprejeta z izrednim interesom in velikim političnim zanimanjem. Dejstvo samo, da naj volivci z enako pravico odločajo pri postavljanju kandidatur kakor pri samem glasovanju, je *dalo našemu volilnemu sistemu* novo upravičencev volilo 85.92 odst. Neveljavnih glasovnic je bilo 5,99 odst. Če primerjamo te rezultate z zadnjimi volitvami v republiško skupščino 18. marca *no kampanjo neposreden interes, ki je poglobil celotno politično delo v zvezi z volitvami.*

O postavljanju kandidatur je tov. Brecelj še omenil, da so bile v večini primerov dvojne ali trojne kandidature neposreden izraz presoje zborov volivcev in da smo lahko prvič govorili o volilni borbi v smislu izbire kandidatov. *Toda tokrat ni šlo za borbo med zastopniki različnih političnih smeri, ampak borbo med predstavniki naše enotne vseljudske politične organizacije — Socialistične zveze delovnega ljudstva, zakaj vsi kandidati so bili pristaši naših skupnih političnih stremljenj. Prešli smo tedaj že na tako stopnjo splošnega političnega razvoja, ko ogromna večina našega ljudstva razumeva volitve v predstavniške organe ljudske oblasti le kot odločitev o izbiri kandidatov iz vrst zastopnikov in pobornikov socializma, ne pa odločitev med takimi ali drugačnimi političnimi, ideološkimi ali družbenimi naziranji.*

Odbori Socialistične zveze naj izkoristijo zimski čas za poglobitev izobraževalnega dela

Letošnje volitve v republiški in zvezni zbor so v precejšnji meri pokazale znaten porast zavesti širokih množic. Pa ne samo ob tej priliki, tudi na drugih primerih se opaža, da se je državljanska zavest, patriotizem in pripravljenost na razumevanje vseh problemov naše narodne in državne skupnosti močno dvignila. Ni dvoma, da je to najbolje spričevalo delu in prizadevanju naših množičnih organizacij, ki so prav za dosego tega cilja vlagale največ svojih sil.

Tako stanje seveda nobene organizacije ne opravičuje, da bi opustila ali zmanjšala svoje prizadevanje pri splošnem, političnem in kulturnem dvigu našega ljudstva. V letošnjem zimskem obdobju, ko se ne izvaja niti ni v načrtu kakšna obširnejša akcija, ki bi se z njo zaposlile organizacije vštevši tu tudi Socialistično zvezo, je podana vsa priložnost za poglobljeno izobraževalno delo, ki naj poleg strogo strokovnega dviga delovnih ljudi posveti dovolj pozornosti njihovemu dvigu v političnem pogledu, naj jim da perspektivo našega razvoja in omogoči še nadaljnji splošen dvig, ker se bo to na drugi strani zopet odražalo na kvalitetnejšem opravljanju vsakršnega dela. Izobražen delavec bolje opravi svoje delo in več naredi kakor neizobražen — o tem menda ni treba posebej razpravljati — kakor zavzema v svetu država izobraženih ljudi popolnoma drugo mesto od države analfabetov. Vse to so znane stvari in vse to, kot že rečeno, nalaga svoje naloge.

Na področju ptujskega okraja bi lahko del te naloge opravili z organiziranjem posebnih *seminarjev* za odbornike vseh organizacij dotičnega področja, na primer občine, na katerih bi obravnavali nekaj najvažnejših tem iz raznih področij našega družbenega življenja. Seveda bi ne smeli pri tem ostati samo pri odbornikih, temveč bi morali isto posredovati tudi ostalemu članstvu na nekaj sestankih v okviru vasi ali podobne manjše enote.

Druga naloga odborov je ugotavljati delo kmetijsko-gospodarskih šol, ki jih je bilo z odlokom OLO Ptuj ustanovljenih 22, dela jih pa le še 10. Glede dela teh šol je posebno važno, ali posvečajo poleg stroge strokovno-

(Nadaljevanje na 4 strani)

Okrog nas

Teh nekaj dni po tem, ko je bila končana bermudska konferenca ter nekaj izjav udeležencev konference nam zadostuje, da si ustvarimo o njej mnogo jasnejšo sliko, kakor nam jo je dalo uradno poročilo. Predvsem naj ugotovimo, da se za besedami, da je »končala konferenca v splošnem zadovoljstvu« skriva kvečjemu zadovoljstvo predstavnikov ZDA, mešani občutki Angležev ter trpek občutek Francozov. Zakaj je pravzaprav šlo? V prizadevanju Zahoda, da bi konsolidiral svoje območje, predstavlja načrt o Evropski obrambni skupnosti, potom katere bi ponovno oborožili Nemčijo, enega najvažnejših problemov. Pravzaprav je to zamisel francoskih državnikov, ki pa so se še pred njeno uresničitvijo zanjo precej ohladili, ker je za Francijo oborožena Nemčija, pa naj se oboroži v tej ali oni obliki, precej neprijetna zadeva. Zato pa tudi odlagajo in zavlačujejo ratifikacijo v parlamentu, kot na drugi strani s tem odlaganjem izzivajo vedno večji pritisk ZDA, ki je prišel še posebno in kakor trdijo v Parizu »brutalno« do izraza v zadnji izjavi ameriškega zun. ministra Dullesa, ki je rekel pred kratkim v Parizu: »Ali ustanovitev evropske vojske, ali pa bomo revidirali našo politiko do Evrope« ali z drugimi besedami povedano: ratificirajte vstop v Evropsko obrambno skupnost in dovolite, da se Nemčija oboroži, ali pa bomo umaknili svoje čete iz Evrope ter jo smatrali samo kot svoje perifemo področje (v obrambnem smislu), s čimer je hotel še reči, da bo Amerika začela skopariti z dolarji tudi v obrambne namene, kot je že predvidela skrčiti za naslednje leto tudi gospodarsko pomoč evropskim državam. Francija bi s takšnimi ukrepi bila resno prizadeta, saj so znane njene težave v Indokini, kjer vodijo Francozi svojo kolonialno »politiko« z ameriškim materialom, kot v Evropi, kjer bi se čutili brez ameriških čet precej »osamljeni« pred možnostjo eventualne sovjetske agresije. Kljub resnosti položaja Francozi ne kažejo navdušenja za to smer razvoja, čeprav se mu bodo verjetno končno morali ukloniti, ne glede na to, da v neki meri čakajo tudi na izid berlinske konference, ki naj odloči o Nemčiji ter Avstriji.

Take izjave pa naletijo navadno na tem ugodnejši odmev v Zahodni Nemčiji, ki bi se z ratifikacijo Evropske obrambne skupnosti ter ustanovitvijo evropske vojske še v večji meri okrepila in osamosvojila, kakor se je v teh nekaj letih po tem, odkar jo skuša Zahod uporabiti v svoji politični strategiji kot s sestavnim delom zahodnega bloka.

Na ratifikacijo Evropske obrambne skupnosti bi se Francozi sicer laže odločili, če bi jim ZDA in Vel. Britanija hoteli dati v pogledu Nemčije gotova poroštva. Toda ti o tem trenutno noče ta ničesar slišati. Toda tudi Italijani, čeprav v primeri s Francozi mnogo bolj revno in neupravičeno, stavljajo pogoje za ratifikacijo Evropske obrambne skupnosti s tem, da izsiljujejo od Zahoda v tržaškem vprašanju. Trst bi naj po zamisli Italijanov bila cena za njihovo sodelovanje v evropski vojski in to je pravzaprav tudi delno vzrok za naklonjenost Zahoda italijanskemu izsiljevanju.

Če torej v tej luči gledamo na razvoj v tržaškem vprašanju, nas ne iznenadi dejstvo, da smo v tem pogledu pravzaprav tam, kjer smo že ves čas po 8. okt. V Varnostnem svetu so razpravo o imenovanju guvernerja za Svobodno tržaško ozemlje, kakor je ta predmet predenj iznesla delegacija SZ, že četrtič odložili, češ da so v teku razgovori »po redni diplomatski poti«. Ta redna diplomatska pot pa, kakor vidimo, ne kaže nobenih uspehov. Res je, da jih tudi ne more, ker je način reševanja tega problema, kakor so si ga zamislili na Zahodu, da naj naša zemlja predstavlja ceno za sodelovanje ničvrednih italijanskih divizij v evropski vojski, za neodvisno in svobodno Jugoslavijo nevelikaven in ožigosan kot poskus diktiranja, ki mu je enotna Jugoslavija že davno odrasla.

Podeljena odlikovanja in diplome graditeljem

Na VIII. letni konferenci ptujske mladine so bila dne 13. decembra na svečan način podeljena spominska odlikovanja in diplome najboljšim brigadirjem MDB, ki so v času od leta 1946-1952 vložili največ svojih sil pri graditvi socializma v vrstah ptujskih MDB.

Tov. Stropnik Jože je v imenu ljudskega odbora mestne občine Ptuj podelil odlikovanja in diplome naslednjim:

Bagarju Feliksu, Voljč Majdi, Remcu Mihi, Kranjcu Viktorju, Skoku Jožetu in Letonji Francu.

Svečanosti so prisostvovali delegati konference, sekretar OK ZKJ tov. Tramšek, sekretar MK ZKJ tov. Bratina Jože predstavnik JLA in drugi gostje.

Priznanja najboljšim mladinskim organizacijam so bila podeljena: mladini »Ekonomije«, mladini terena Vičava-Orešje, mladina terena Breg in mladini »Pletarne«. Javno je bila pohvaljena mladina gimnazije in vajenske šole. Priznanje je bilo izrečeno terenskemu odboru SZDL — terenu Breg — Vičavi-Orešje za pomoč — uspehe pri delu z mladino.

Prva seja Izvršnega sveta LRS

Po seji Ljudske skupščine LRS se je včeraj dopoldne prvikrat sestal njen novi Izvršni svet da bi se konstituiral. Za podpredsednika so izvolili dr Marijana Breclja, za sekretarja pa Borisa Kocjančiča, medtem ko je predsednika Borisa Kraigherja izvolila neposredno Ljudska skupščina.

Priprave ptujske garnizije na „Dan JLA“

V enotah ptujske garnizije se intenzivno pripravljajo na dvavo tehniko, pri izvajanju učnih ske armade. Predhodno ustanovljen odbor za proslavo je na prvem sestanku izdelal načrt dela, člani pa so se dogovorili o vseh podrobnostih za čim bolj svečano proslavo. Poleg priprav med vojaki so v teku priprave za svečano akademijo, ki bo 21. dec. kolikor bo ugodno vreme. Predvidena je nogometna tekma ekipe garnizije JLA z ekipo SK »Drava«, tekma odbojkarjev JLA z društvom »Partizan«, mali rokomet s SK »Drava«, medvojaška regby — tekma, šahovsko tekmovanje z železničarji, tekmovanje s kegljači iz Kidričevega in Ptuja, tekme v namiznem tenisu z mestno ekipo. Posebno priredi-

zvečer ob 7. uri v kino dvorani, na kateri bo govoril podpolkovnik tov. Šuput o razvoju JLA in pomenu Dneva JLA. Na akademiji bo kulturno-umetniški program, ki ga pripravlja ptujska »Svoboda«.

V torek, 22. dec., ob 11. uri bo v prisotnosti predstavnikov ljudske oblasti, organizacije ZKJ, SZDL, LM in drugih pregled enot ptujske garnizije JLA in predvojaške vzgoje ter čitanje naredb višjih komandantov o odlikovanju in pohvali vojakov, podoficirjev in oficirjev za vsestransko prizadevanje pri strokovnem usposabljanju in ravnanju z novo tehniko, pri izvajanju učnih načrtov in programov. Predviden je poseben kulturno umetniški program za vojake, združen z veselim vojaškim praznovanjem.

22. dec. popoldne bo svečana proslava v dvorani Oficirskega doma, na katero bodo povabljeni predstavniki delovnih kolektivov, ljudske oblasti organizacij itd., skupno okrog 200 ljudi, ker jih dvorana več ne more sprejeti.

Poleg tega se pripravlja velik telesnovzgojni in športni program, ki bo na *Dan JLA* popoldne na igriščih SK Drave, če bo vabilo odbora za proslavo naletelo na ugoden odmev pri športnih društvih in organizacijah in tev za množico bo pomenil javni telesnovzgojni nastop s telovadnimi vajami, lahkoatletskim tekmovanjem in podobnim.

Med najvažnejše je šteti priprave vojakov, ki bodo pokazale, kako obvladujejo vojaško znanje, političen in prosvetni dvig, odpravo nepismenosti itd.

Ob tej priliki se moramo zahvaliti za tovariško sodelovanje pri pripravah in za materialno pomoč Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem, »Strojilki« in »Volnenki« v Majšperku, OLO Ptuj, OZZ Ptuj, podjetjem Les—OZZ in DES Ptuj, »Rožniku«, »Preskrbi« in »Izbiri« Ptuj, SDZ »Osojnik«, »Remontu«, »Dravi«, Invalidskemu podjetju »Pletarni«, Vinarski zadrugi, »Slovenskim goricam«, OLO Ljutomer, »Železnim dverim«, »Jeruzalemu«, OK ZKJ Ptuj ter vsem ostalim delovnim kolektivom, ki so pripomogli, da bo ta proslava čim veličastnejša.

Prepričani smo, da bomo na ta način s skupnimi močmi in z čvrsto povezavo med pripadniki JLA in ljudstvom ter z množičnimi organizacijami in delovnimi kolektivi uresničili pripravljeni program ter tako proslavili naš skupni praznik — Dan Jugoslovanske ljudske armade.

Odbor za proslavo Dneva JLA

22. decembra bodo obrezniki predvojaške vzgoje pokazali sadove svojega dela

Mladina, ki je organizirana v predvojaški vzgoji se zaveda velikih nalog, ki so ji naložene v strokovnem in političnem pogledu ter pri graditvi boljše bodočnosti, zato tudi pozna svojo nalogo pri obrambi svobode svoje socialistične domovine. Ta ji je najbližja, zato se v svoji organizaciji kakor pozneje v službi JLA trudi pridobiti čim več vojaškega znanja, ki ji je potrebno, da bi lahko izpolnjevala te velike naloge.

Tekmovanje, ki je letos zajelo vso mladino predvojaške vzgoje v ptujskem okraju, je odraz ljubezni mladine do svobode in odmev hvaležnosti vsem, ki so položili svoja življenja na njen žrtvenik. Pravilno je, da ljudstvo da takšni mladini svoje priznanje. S tem v zvezi bo letošnji 22. december praznovala mladina in ljudstvo skupno z JLA kot svoj praznik.

Tega dne bo v Ptuju parada enot JLA in obveznikov predvojaške vzgoje PAZ, gasilcev društev »Partizan« in Avto-moto društev. Najboljša centra predvojaške vzgoje bosta prejela prehodne zastavice, najboljši mladinci — obveznik in komandirji pa priznanja za njihov trud, požrtvovalnost in dosežene uspehe v obliki odlikovanj, nagrad in pohval.

Žigman

Izkoristimo zimske mesece za izobrazbo kmečkega prebivalstva

geslo Občinskega odbora SZDL Gorišnica

1. Kmetijsko-gospodarska šola

Na območju šolskega okoliša Gorišnica je bila v zvezi z odlokom OLO ustanovljena dvoletna kmetijsko-gospodarska šola, katere namen je, da vključi v obvezno šolanje kmečko mladino obojega spola in ji nudi splošno in strokovno izobrazbo, ki jo vsaj v osnovah mora imeti vsak sposoben kmetovalec. Pravilno je stališče naše ljudske oblasti, da je potrebno našemu kmečkemu življu nuditi primerno izobrazbo, da bo lahko pravilno in umno kmetoval na svojem kosu zemlje, da bo postalo njegovo obzorje širše in da bo lažje dojemal in se vključeval v razna gospodarska in druga dogajanja doma in v svetu.

Kaj opazujemo v času naše socialistične graditve? Na imajo vsi stanovi z zakonom urejeno in predpisano šolsko in strokovno izobrazbo, da je za vsak poklic ustanovljena šola, ki jo mora vsak obrtnik z uspehom končati, če hoče imeti kvalifikacijo, le kmečki stan je v tem vedno bolj zaostajal in ostal pri izobrazbi, ki jo je dobil v času obveznega šolanja. Zato mislim, da bodo naši gospodarji z veseljem in razumevanjem pozdravili ustanovitev kmečko-gospdarskih šol, ki so obvezne za vso kmečko mladino. Kakor raste iz dneva v dan naša industrija, kakor se dnevno izobrazuje v strokovnih šolah kader ljudi za naše tovarne, tako mora tudi vzporedno rasti našé kmečko gospodarstvo, ki je v primeri z industrijo še na zelo nizki stopnji proizvodnje.

Kmečko gospodarska šola obsega splošne in strokovne predmete, katero znanje je potrebno slehernemu našemu kmetovalcu. Med strokovnimi predmeti je 72 ur kmetijstva in 45 ur gospodinjstva. Do sedaj obiskuje šolo redno 24 gojencev. Po večini so letnik 1936, med njimi pa največ deklet. Šola je pričela z delom v drugi polovici meseca novembra in so mladinci že takoj prve dni sprevideli, kakšne važndosti in kako potrebna je taka izobrazba kmečkemu človeku.

Zato so se tudi vsi že takoj na prvi poziv odzvali, drugi pa čakajo doma in nesmiselno zapravljajo dragoceni čas. Zato tudi mnogo praktičnega dela. Tastarši, bodite odločni in zahtevajte od svojega sina ali hčerke, da se takoj vključi v to, za kmeta važno in potrebno izobraževanje!

Strokovni predmeti zahtevajo ko so n. pr. letos lahko v mesecu decembru opravili praktično delo v sadonosniku. Jesensko čiščenje drevja, priprava za pomladansko cepljenje, gnojenje itd. Pri tem delu je bila prav zanimiva in karakteristična pripomba enega izmed tečajnikov. »Moj oče pa bi toliko vej ne odžagali, zdelo bi se jim škoda!« Prepričan sem, da bo takih in sličnih primerov še mnogo. Prepričan pa sem tudi, da bo v bodoče tudi mnogo takih primerov, ko bo absolvent take šole lahko dal pametne in koristne nasvete tistim, ki niso imeli prilike, da bi se boljše izobrazili v svoji kmetijski stroki in tudi tistim, ki iz malomarnosti in brezbrižnosti niso dosegli boljše strokovne in splošne izobrazbe.

2. Tečaj RK — ženska izvenarmadna vzgoja

Tečaj ženske izvenarmadne vzgoje ima dva razreda. Ta tečaj je nadaljevanje lanskega tečaja in predvideva po programu večji del praktični pouk. Predavatelji na tem tečaju imajo na razpolago nekaj dobrih slik, ki jih je dal na razpolago Okrajni odbor PLZ, sanitetni material za praktično izvedbo mnogovrstnih obvez ni na razpolago slik, ki naj bi prikazale mladinkam mikrobe nalezljivih bolezni. Zato si predavatelji pomagajo s tozadevno literaturo. Učni program zahteva med drugim tudi obisk domačij, kjer bi si lahko mladinke na kraju samem ogledale razne nedostatke v higieničnem pogledu, razdelitvi in uporabi raznih prostorov itd. in stavile svoje predloge za asanacijo domov, dvorišč, stranišč itd. Za izvedbo tega programa so predlagale, da bi si ogledale domačije, kjer je mnogo otrok in katerih starši prejemajo otroške doklade. Vodstvo tečaja je smatralo ta predlog za umesten in ga bodo izvedli.

Obisk tečaja je zadovoljiv. Bil bi blizu 100%, če bi mladinki Šegula Neži iz Mezgovec in Tuš Mariji iz Tibolovec prihajali na tečaj. Tuš Marija, ki se je poročila misli, da njej tek tečaj ni potreben, čeravno je namenjen prav ženam materam.

3. Tečaj za vzgojo pomožnih bolničarjev

Ta tečaj se vrši pod okriljem PLZ. Na tečaj se je priglasilo 14 obveznikov službe PLZ prostovoljno, na predavanja pa ne prihajajo vsi. Člani tega tečaja bi morali vedeti, da so predavanja tako tesno povezana druga z drugim, da bi morali redno biti vsi pripravljeni redno na predavanjih. Ker obiskujejo tečaj po večini mlajši ljudje, bi bilo želeti, da bi se prijavili tudi starejši obojega spola in to predvsem zato, ker je tečaj komaj pričel. Za zdaj se vrši tečaj dvakrat tedžnsko po 5 ur. Na tečaju predavajo učitelji in medicinski tehnik tov. Gabrovec iz Ptuja ter bolničar tov. Malek iz Doma onemoglih v Muretincih. Prav bi bilo, če bi se vpisali v tečaj člani gasilskih čet iz vseh vasi, ki spadajo pod območje občine Gorišnica, ne le Mala vas in Muretinci. Saj bi morala imeti vsaka gasilska četa vsaj po 2 izšolana bolničarja, ki jih gasilska četa rabi tudi v primerih požara ali drugih nesreč.

Tečaj je za vse udeležence brezplačen, vse potrebne stroške pa krije OLO — odsek za notranje zadeve.

Tako vidimo, da v območju Ob. LO Gorišnica tečaji že delujejo. Potrebno bo le še napraviti to, da bodo na obvezne tečaje hodili vsi, ki so dolžni te tečaje obiskovati in končati, za bolničarski tečaj pa zainteresirani ljudi zlasti po liniji gasilstva, da bi se odzvali temu pozivu. Dne 4. decembra bi tudi moral pričeti tečaj PLZ za funkcionarje vaških odborov PLZ. Ker tajnik Ob. odbora PLZ ni sklical sestanka, dasi je bil o tem obveščen, se ta tečaj še ni pričel. Pričel pa bo, brž ko bodo opravljene vse priprave.

Šoferji, povsod nas vidi ljudstvo!

Ob dnevnih vožnjah po okraju in drugod srečujem ali prehitevam pešce, kolesarje in vozniike, osebne in tovorne avtomobile ter traktorje in opazujem življenje na cestah in ob njih, občudujem ustvarjalnost našega ljudstva in doživljam, kar doživljajo istočasno tisoči šoferjev motornih vozil, tisoči državljanov, ki so jim zaupana dragocena življenja državljanov ter milijonske vrednosti vozil in materiala ki so prav tako del vseh ustvaritev našega časa. Dan za dnem prihajam domov utrujen, zamišljen in bogatejši na izkušnjah, ki jih najbolje razumejo le šoferji.

»Baraba, nesramnež, neobzirnež...« so priimki ki jih imajo ljudje na jeziku, ko se jim je treba ob lepem ali slabem vremenu umikati s cest, ko zagledajo ali zaslišijo signalni znak vozila. Nekateri skačejo čez jarke, drugi bežijo na dvorišča, tretji stopijo ob kraj in se obrnejo proti vozilu, da bi videli vozilo, ki jih želi prehiteti. V nevarnosti je malo ljudi nasmejanih. Vsi gledajo skoraj osorno proti vozilu, nekateri pod kolesa, drugi proti kabini. Ko vidijo, da vozilo obzirno vozi, da se pravilno umika, da ne škropi na vse strani itd. se radi nasmejejo kot bi hoteli reči: »Resen, trezen in uvideven šofer...« Čisto drugače je takrat, ko čistijo blato in prah z oblek, ko morajo zadnji trenutek z roba ceste čez jarek na pašnik ali na njivo.

Dvignjena roka je po mojem vedno pomenila: »Ustavi, vzemi me s seboj!« To je dnevno. Posamezniki ali manjše skupine ljudi pravijo: »Bolje se je slabo peljati kakor dobro iti!« Večkrat pomaga, največkrat pa nič. Marsikateri avto drvi dalje. Šofer ni ustavil niti vprašal, kaj bi radi. Razočaranje je prav toliko, kakršna je razdalja, ki jo je potrebno prehoditi peš. Večkrat se ustavi avto nepričakovano, »Kam pa greste?« vpraša šofer, ki je iz vrste ljudstva, ki rad pomaga, ne da bi imel kdo od tega škodo. »Hvala, hvala, pa zdravi bodite, si vas bomo že zapomnili!« so besede ob slovesu, ko ljudje stopajo z vozila, ki jih je iz uvidevnosti in dobre volje prepeljalo kilometre daleč v kratkem času. Veseli so, da bodo prej doma v Halozah ali drugje, kot so jih pričakovali otroci ali pa tudi odrasli.

Šofer socialistične družbe, ki se zaveda, da mu ljudstvo zaupa svoje življenje in milijonsko premoženje hoče biti ob vsakem času sposoben izvrševati svoje naloge, zato zavrača svojega najhujšega sovražnika, alkoholno pijačo. Nešteto izkušenj, nesreč in škode zadošča in ni treba znova dokazov, da mora za volanom sedeti trezen šofer.

Šoferji, priznajmo svoje napake, sicer ne moremo kritizirati napak ljudi, ki grešijo zoper prometne predpise in ki ogrožajo varnost življenj in vozil na cestah. Nevarnosti, nesreč in škode si nikdo ne želi. Vsi skupaj moramo upoštevati, da cesta ni igrišče za otroke, vrt za kokoši itd., temveč važna prometna žila, ki služi našemu gospodarstvu, našim skupnim koristim in da nima na njej nikdo pravice zadrževati toka življenja, ki postaja ob vedno večji tehniki vedno hitrejši.

Ko bom jutri in prihodnje dni zopet sedel za volan in opazoval življenje ob cestah, bom najbolj srečen, ko bom srečeval šoferje, same trezne ljudi, ki gradijo, ki čuvajo, kar je že zgrajeno in ki se trudijo, da bo to, kar imamo, čimdalje služilo našemu življenju. Naša šoferska organizacija naj bo zbor treznih državljanov, naše delo pa odraz zavesti, da vozimo s svojimi avtomobili, z žulji našega ljudstva in da jih zato tudi čuvamo!«

Luka Varvoda

O socialnem zavarovanju v kratkem

Zasedanje skupščine v nedeljo, 20. decembra, ob 9. uri

V nedeljo, 20. decembra 1953, ob 9. uri, bo v dvorani OK ZKS II. redno zasedanje skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, ki bo obravnavala vrsto problemov s tega področja.

Malo uslužbencev

Pri okrog 8000 zavarovancih zmaguje ptujski okrajni zavod vse upravno delo s 17 uslužbenci in 1 honorarno močjo. Včasih morajo delati v nadurah, zlasti pri pokojninah in pri poizvedbah o delovnem stažu.

Pripravljajo študij

V mesecu februarju prihodnjega leta se bo začel študij pričakovanih novih predpisov o socialnem zavarovanju, da bo zlasti mlajši kader strokovno sposoben izvrševati vse naloge v zvezi s socialnim zavarovanjem.

Trimilijonski delež v rezervni fond

Ptujski okrajni zavod je doslej nakazal republiškemu zavodu okrog 3 milijone din za tako zvani 3 odst. rezervni fond za izravnavo bolniške panoge v pomoč pasivnim zavodom: Ljutomer, Tolmin, Nova Gorica, Črnomelj in še nekaterim drugim.

Presežen proračun dohodkov

Proračun za leto 1953 je predvideval 78,749.181 din dohodkov in 92,673.472 din izdatkov, doseženo pa je doslej 90,732.250 din dohodkov in izplačano pa 83 milijonov 778.038 din izdatkov. Proračun dohodkov je uresničen 115 odst., izdatkov pa 90 odst. Presežek dohodkov bo šel v rezervni sklad, ki je zavodu nujno potreben.

Za kaj smo porabili milijone?

Največ izdatkov je šlo za zdravljenje v bolnišnicah (38 milijonov 156.774 din), za oskrbnino za čas bolezni (13,120.775 din), ambulantno zdravljenje in zobne dajatve (9,652.619 din), zdravila (5,757.482 din), potne stroške zavarovancev (2,767.475 din), porodniško oskrbnino (2 milijona 666.119 din), ortopedske pripomočke (2,014.631 din), plače uslužbencev (1,616.131 din), pogrebnine (1,237.800 din), materialne izdatke (1,191.455 din), zdravilišča (1,094.000 din), oskrbnine in potne stroške zavarovancev izven delovnega razmerja (1,063.786 din), pokojnine za prvi 2 leti (377.856 din), invalidnine za prvi dve leti (195.610 din) in odpravnine (74.228 din).

V čem bo treba varčevati

Ponovno bodo morale biti pregledane kalkulacije ambulantnega pregleda pri Okrajnem zdravstvenem domu v Ptuju kakor tudi kalkulacije oskrbnega dne v Splošni bolnici v Ptuju. Kaže namreč, da obe kalkulaciji nista bili realno postavljeni in da ju bo treba znižati: Sedaj določeni oskrbni dan bo moral biti vsaj za 74 din nižji.

Kako bo preprečeno izkoriščanje Socialnega zavarovanja

Ker se je izkazalo, da podjetja in ustanove ne vodijo evidence, komu lahko izdajo bolniški listek in komu ne, bodo s 1 januarjem 1954 ponovno uvedeni »Osebni listi« ter obvezno prijavljanje in odjavljanje vseh zavarovancev. Podjetja in ustanove bodo morale zopet voditi evidenco o izdanih bolniških listih. V samih zdravstvenih ustanovah bo uvedeno obvezno legitimiranje vseh pacientov-zavarovancev, posebno pa še njihovih rodbinskih članov.

In otroške doklade

V zvezi z novo uredbo o dodatkih za otroke z dne 1. 8. 1953, so se izdatki znižali od povprečno 18 milijonov na 15 milijonov dinarjev mesečno. Zavod je pri določanju otroških dodatkov postopal zelo strogo glede na slabe izkušnje velikega izkoriščanja.

Nad 1000 pokojninskih zahtevkov

Od 1. januarja 1953 doslej so 4 uslužbenci oddelka za pokojnine od 1104 vloženih zahtevkov na pokojnine rešili 627 primerov, ostalih 477 zahtevkov pa še čaka rešitev. Kljub nadurnem delu reševanje počasi napreduje, ker v mnogih primerih manjkajo vsi potrebni podatki ali listine.

Od meseca julija 1953 je bil povprečni mesečni dotok novih pokojninskih zahtevkov 70 do 80 primerov, medtem ko se je v zadnjih mesecih znižal na 40 zahtevkov mesečno. Ob manjšem dotoku kaže, da bodo zaostanki rešeni prve mesece 1954.

Pri reševanju pokojnin se zavod drži vrstnega reda vloženih zahtevkov, izjemoma pa le v zelo nujnih primerih in pri vdovskih pokojninah.

Dokumenti o zaposlitvah

Od 1. januarja 1953 doslej je pri ptujskem okrajnem zavodu 1759 prijavljenih primerov, v katerih je potrebno zaslišavati priče glede delovne dobe za delovne knjižice. Rešenih je 651 primerov, nerešenih pa ostane se 1108. V nekaterih primerih je potrebno zaslišati od 4 do 12 prič, pri tem pa še vse priče ne pridejo ali pa jih je potrebno dvakrat vabiti. Te zaostanke bodo rešili v nadurnem času in s pomočjo še 1 honorarne moči.

Pomoč za graditev transformatorja bolnice

Na prošnjo Splošne bolnice Ptuj je prispeval zavod za zgraditev novega neobhodno potrebnega transformatorja 500.000 din subvencije.

Dolžniki ne morejo živeti na račun rednih plačnikov

Na oskrbnini dolgujejo posamezniki ptujski bolnišnici okoli 4 milijone din. Upravni odbor zavoda je proti temu, da bi se ti dolgovi krili iz višje oskrbnine, ki bi šla na škodo rednih plačnikov oskrbnine. Razumljivo je pri takem dolgu bolnišnici otežkočeno poslovanje in da bo potrebno v bodoče oskrbnino nekoliko znižati ter skrbeti za tekoče izterjevanje dolgov.

Ali bo obnovljen premogovnik v Šegi pri Makolah?

V letih 1924 — 34 so v Šegi pri Makolah v primitivnem premogovniku kopali odličen visokokaloričen premog, za katerega so se posebno zanimali kovači in drugi potrošniki iz bližnje in daljnje okolice. Še danes je v tamkajšnji okolici okrog 30 bivših rudarjev, ki so svoječasno kopali premog v tem rudniku. Ti vedo povedati, da so plasti premoga v tem rudniku od 2 do 3 metre visoke in da je rudnik v l. 1934 moral prenehati z delom zaradi tega, ker je v rove vdirala voda in ker takratni lastnik rudnika ni imel sredstev za nabavo in instalacijo potrebne črpalke.

Glede na to je občinski ljudski odbor Makole poslal pred kratkim OLO Ptuj, tajništvu za gospodarstvo predlog, da se strokovno razišče ležišče premoga v Šegi ter omogoči, če bi ogled strokovnjakov ugotovil zadostne količine premoga v ležiščih in njegovo zadovoljivo kvaliteto, izkoriščanje ležišč v primernem obsegu. V primeru ugodnega izida raziskovanj bi premog odlično služil predvsem Tovarni aluminija v Kidričevem, kakor seveda splošni potrošnji. S tem v zvezi bi prišlo tudi do pospešitve priprav za gradnjo železniške proge Ptuj — Dobova, ki bi imela skozi Majšperk in Makole brez dvoma večji smisel kakor varianta Ptuj — Podlehnik itd.

Kakor smo izvedeli na tajništvu za gospodarstvo pri OLO Ptuj, bo strokovni ogled zapuščenega premogovnika v Šegi že konec tekočega meseca.

V Šegi je tudi kamnolom, kjer je možno pridobivati odličen cestni gramoz. Nujno pa bi bilo delo v njem mehanizirati. Za to bi bil potreben kompresor in drobilec, torej stroji, ki z njimi razpolaga tudi okrajna cestno vzdrževalana služba, zato bi mehanizacija v tem primeru ne predstavljala posebnih težav.

*

NOVI SODNIKI POROTNIKI OKRAJNEGA SODIŠČA PTUJ

Na zasedanju OLO 5. t. m. so bili izvoljeni za sodnike porotnike Okrajnega sodišča Ptuj: Janez Pigner, kmet iz Zamušanov 13, Maks Muršec, uslužbenec OLO Ptuj, Franc Forstnerič, zadružnik Markovci 25, Janez Simonič, mali kmet, Pacinje 11, Franc Antolič, kmet, Moškanjci, Zofka Jakomini, delavka, »Delta« Ptuj, Julka Babošek, delavka »Metka« Ptuj, Jože Čeh, poslovodja »Izbire« Ptuj in Štefka Grdiša, poslovodja gostilne Zupančič Ptuj.

*

Milijon za trsničarstvo in drevesničarstvo v okraju Ptuj

Državni sekretariat za gospodarstvo LRS v Ljubljani je dodelil OLO Ptuj 1 milijon dinarjev subvencije za drevesničarstvo in trsničarstvo.

Za denar iz te subvencije bo naročen iz inozemstva prvovrstni trsni material, ki bo zasajen na vinogradih površinah na Mestnem vrhu in na parcelah Vinarske zadruge Ptuj. Povečana bo površina matičnjaka za 1 ha, na katerem bo pripravljen material za cepljenje, ki je potreben za obnovo vinogradov. Iz Nemčije bodo nabavljene cepljenke renskega rizlinga in zizmanca, iz Francije belega burgundca in traminca, iz Italije pa cepljenke namizne sorte.

Žene ste že razmišljale, kako bomo sedaj skupno delali?

Konec septembra t. l. je bil v Beogradu IV. kongres Antifašistične fronte žena, ki je sklenil razpustiti enoliko in edino žensko organizacijo ter ustanoviti Zvezo ženskih društev. Podrobno sta utemeljila to reorganizacijo tov. Milovan Djilas v pozdravnem govoru in tov. Vida Tomšičeva v referatu. Oba sta poudarjala, da so v zadnjih letih pri nas tako velike izpremembe v organiciji vsega našega političnega, družbenega in gospodarskega življenja, da bi bilo vztrajanje pri dosedanjih oblikah dela med ženami že v nekem določenem pomenu zavora za nadaljnji razvoj.

Socialistična zveza delovnega ljudstva kot močna politična organizacija je tudi nosilec razvoja novih socialističnih pojmovanj in borec za nove družbene odnose na vseh področjih našega življenja. Posebna ženska politična organizacija bi v teh pogojih izločala žene iz skupnega političnega življenja in to bi privedlo do zgrešenega naziranja, da se morajo žene boriti za uresničitev svojih pravic proti ostali družbi. Napredna ideja pa nasprotno zahteva, da celotna družba prevzame skrb in odgovornost za vprašanja, ki so se doslej nekako smatrala za ženska vprašanja. Tako vzgoja otrok, zdravstvena vzgoja, socialna zaščita in podobno.

Marsikatere naloge, ki so jih doslej reševale organizacije AFŽ, imajo v svojem programu že obstoječe organizacije: Društvo prijateljev mladine, Rdeči križ, Zveza zadružnic in podobno. V taka društva naj se vključi čim več aktivnih tovarišic. Če pa obstajajo po terenih še posebni problemi, ki jih ne moremo reševati v okviru obstoječih društev, naj se ustanovijo razna nova društva in organizacije za njihovo reševanje. Pobuda za nje pa naj seveda pride s terena, da bo res življenjska in ne dirigirana iz centra. Vsa društva take vrste bi se povezovala od okrajev navzgor v Zvezo ženskih društev.

O teh problemih so razpravljale žene iz ptujskega okraja na okrajnem posvetovanju in so sklenile, da boda vsaka na svojem področju pretresla krajevno problematiko in s pomočjo članic okrajnega iniciativnega odbora za Zvezo ženskih društev poiskala najboljši način bodočega dela. K. J.

*

Okrajni tečaj sadjarskih pomočnikov na Vurberku pri Ptuju

1. decembra t. l. je pričel tečaj sadjarskih pomočnikov na Vurberku, katerega je organizirala Okrajna zadružna zveza Ptuj z namenom izpopolnitve strokovnega kadra v sadjarski proizvodnji, ki je bila do danes zelo slaba in zaostala.

Tečaj je bil 12 dni z 28 tečajniki iz celotnega ptujskega okraja. Ob zaključku tečaja je bila strokovna ekskurzija v sadjarsko zadrugo »Osojnik«, kjer so si tečajniki ogledali res sodobno urejene sadne plantaže, kakršne si danes želimo širom naše domovine. Ker se Okrajna zadružna zveza Ptuj zaveda gospodarske važnosti našega sadjarstva, je priredila še drugi okrajni tečaj sadjarskih pomočnikov, ki je pričel 17. t. m. Oba tečaja je finansirala Okrajna zadružna zveza Ptuj. Tečajniki nimajo nikakršnih stroškov. Ob zaključku tečaja je dobil vsak tečajnik diplomo z nazivom sadjarskega pomočnika.

Prav s strokovnim kadrom bomo lahko prešli na nov sodoben način sadjarjenja in bomo današnje rastreseno sadjarstvo v bližnji bodočnosti še samo beležili, kot beležimo vso zgodovino preteklosti. C. B.

Hidroelektrarna Hajdoše

Na seji urbanističnega sveta za mesto Ptuj, ki je bila 18. aprila t. l., so člani tega sveta prvič videli načrt, ki je prikazoval veliko vodno brano pri Hajdošah za hidroelektrarno in veliko poplavno področje iznad brane v Hajdošah, ki bo zginilo pod vodo. Takrat še nikdo ni vedel odgovoriti na vprašanje, kdaj bo začela graditev hidroelektrarne v Hajdošah.

In danes?

Temu problemu smo mnogi bliže zlasti od prejšnjega tedna, ko je dobilo tajništvo za gospodarstvo pri OLO Ptuj prošnjo od uprave HE Vuzenica, da bi ji OLO Ptuj izstavil dovoljenje za raziskovalna dela za HE Hajdoše, za pripravljalna dela in za ureditev gradbišč za glavni objekt s pregrado.

Dne 11. t. m. je OLO Ptuj izdal zahtevano dovoljenje in o tem obvestil občinske ljudske odbore Hajdina, Grajena in Ptuj, na področju katerih bodo začela odobrena dela.

Za novo hidroelektrarno je največ zanimanja v Kidričevem, nič manjše pa ni med ljudstvom v bližnjih vaseh, od koder bo marsikdo našel na tem delovišču začasno zaposlitev. V vaseh iznad Hajdoš bo več lastnikov parcel s poplavnega področja prikrajšanih po dovršitvi elelktrarne za dosedanji pridelek. To predstavlja le majhen del koristi, ki jih bo dajala nova elektrarna našemu skupnemu gospodarstvu.

NOVI SODNIKI POROTNIKI OKROŽNEGA SODIŠČA MARIBOR

Na zasedanju OLO Ptuj so bili 5. 12. t. l. izvoljeni za sodnike porotnike Okrožnega sodišča Maribor:

Jože Vidic, Trnovska vas, Franc Donaj, Gorišnica, Franc Nemec, Videm, Marko Žnidarič, Ormož, Maks Kampl, Hajdina, Ivan Veble, Kidričevo, Maks Jabločnik, Kidričevo, Magda Planjšek, Ptuj, Janko Markežič, Orešje, Peter Horvat, Muretinci in Jože Skrlovnik, Ptuj.

IZ NAŠIH KRAJEV

Iz Sestrž

Sesteržani se lahko postavijo v vrsto naprednih vasi, saj si želijo napredka in si tudi prizadevajo, da bi ga dosegli. Ali poznate to vas? Leži v močvirnatem predelu pri Pragerskem. Ali ste že slišali o Sesteržanih? Že od nekdaj slovijo po skupnih interesih in tudi po skupnem delu.

Našemu dopisniku je tovariš Ludvik Medved iz Sesterž delo Sesteržanov tako opisal:

»Letos smo imeli na skrbi dve graditvi. Najprej smo elektrificirali Sesterže in štiri okoliške vasi, in to s skupnimi napori in ob pomoči ljudske oblasti. Druga skrb je bil naš vodovod, ki je star nad 100 let in je bil pred 23 leti obnovljen. Pred 100 leti so si naši vaščani vsled pomanjkanja vode speljali to 800 m daleč v sredino vasi v vaški studenec po glinastih ceveh. Leta 1930 je bil s pomočjo vaščanov takratne občine Majšperk in Centralnega higienskega zavoda v Ljubljani speljan in zgrajen vodovod, ki nam služi že 23 let. Letos smo zgradili nov zbiralnik in ga povezali s starim, da smo pridobili več vode. V gornjem delu vasi že nekaj let ni bilo vode, ker je v višji legi. Sedaj imamo vodo po vsej vasi. Skrbi pa ni konec. Potrebne bodo zopet nove cevi.

Ob pomoči Centralnega higienskega zavoda v Ljubljani so naši vaščani že precej storili. Nad 1000 delovnih ur je šlo za raziskovanje izvira in za izdelavo novega zbiralnika. 17 kubičnih metrov gramoza je bilo potrebno navoziti 10 km daleč, nabaviti in zvoziti jamski les, deske in še drug material. Centralni higienski zavod je prispeval 2000 kg cementa, 36 m železnih cevi, 25 kg betonskega železa in več ostalega materiala. Nad 150 ur zidarskega in 15 ur monterskega dela zasluži priznanje.

Med najagilnejše lahko prištevamo: Simona Pernata, Jožefa Kaučeviča, Franca Korošca, Franca Kovačiča, Jožefa Sagadina, Jožefa Robarja, Franca Medveda in Franca Sagadina. Med njimi pa — pravijo — da tudi mene ni manjkalo. Takih ne bo našteval, ki jih je težko pripraviti do tega, da bi kaj žrtvovali, ker jih ljudje sami poznajo. Privoščimo jim vodo in pričakujemo, da se bodo poznete bolje izkazali, ko bo zopet dana prilika za skupno delo.

Posebno zahvalo za požrtvovalnost pa priznavajo vaščani iz Sesterž zidarju Antonu Vrablu in monterju Ivanu Gobcu iz Ptuja, organom Centralnega higienskega zavoda v Ljubljani Štefanu Zveru ter organom ljudske oblasti, ki so pokazali razumevanje za naše potrebe.

Vse kaže, da bomo morali zopet zbrati nekaj sredstev za cevovode in da se bomo zopet obrnili za pomoč na mesta, kjer nam pomoč tudi priznavajo in in dajo, ter nam omogočajo, da lahko gradimo, kar nam je potrebno za vsakdanje življenje.«

IZ LESKOVCA

Popravila na šolski zgradbi so končana — 60 m novih žlebov bo obvarovalo šolo nadaljnega razpada. Znotraj in zunaj nudi poslopje prijetno lice dec in obiskovalcem. Vse to in še radio aparat šolarjem je omogočil izredni dodatek k proračunu, ki ga je nakazal okrajni odbor. Predsedniku prosvete tov. Frangežu in direktorju Mlekarne leskovškemu delegatu pri OLO tov. Bratcu bodi izrečena iskrena hvala za razumevanje za reševanje šolskih potreb.

★

Misel na osrečitev otrok nas vodi v delu za Novoletno jelko. Upamo, da haloških otrok ne bodo prezrla mnoga podjetja v Ljudski republiki Sloveniji, na katera smo se obrnili zaradi podpore. Domačini pripravljamo presenečenje našim pionirjem.

★

V decembru je pričela s poukom Kmečko-gospodarska šola. K pouku prihaja 35 deklet in fantov. Ti so se javili na prvo vabilo, ostali jim bodo sledili. Važnost te šole spoznamo po tem, da so se javili celo starejši k pouku, ki jih obveznost ne zadeva. Mladina spoznava, da razgledanost na raznih področjih vodi k boljšemu in lepšemu!

★

Dne 8. XII. predpoldne je bil polletni občni zbor KZ. Polletni obračun je prikazal nad 1 milijon din dobička, a v gostilni 309.000 din izgube, katero krije nepremičnina gostil. poslovodje. Okrog 150 prisotnih članov je pasivno sledilo poteku in jih niti dobiček, niti izguba ni razgibala. Kje je vzrok? Smo vendar v demokratični državi in vsaka konstruktivna kritika je zaželena. Člane je nekoliko bolj razgibala delitev dobička, nabava drevesnih škropilnic in elektrifikacija vasi. Točka o Domu ni našla (razen nekaj izjem) zagovornika in opominja z nedokončanimi zidovi odbor KZ, da je tudi tam zamrzel kapital — izguba nekaj nad 200.000 din. Če bomo hoteli Dom predati prosvetnemu namenu, bo moral predsednik Kmetijske zadruge spremeniti svoje mnenje o finančni pomoči, ki jo bo rabil Dom za dograditev. Potreba po prosvetni, dvorani (kino, prostor za sestanke in slično) je več kot nujna!

-bič

★

Žula Janez in Franc na zatožni klopi

V soboto, 19. decembra 1953, ob 9. uri, bo pred kazenskim senatom Okrožnega sodišča v Mariboru glavna obravnava zoper *Žula Janeza*, malega posestnika in *Žula Franca*, vinogradniškega delavca, oba iz Belavšeka štev. 36, ki jima očita tožilec, da sta v noči od 12. na 13. april ter od 16. in 17. maj vlomila v zaklenjeno zidanico Jožefa Kozla iz Velike Varnice št. 112 in mu povzročila večjo škodo.

V preiskavi sta obtožena Janez in Franc Žula priznala, da sta res vlomila v Kozlovo zidanico v noči od 16. na 17. maj 1953, ko sta bila zasačena pri nalivanju vina. Sin se je v preiskavi izgovarjal na očeta, ki da ga je nagovoril na vlomno tatvino. Glede prvega vloma pa sta zanikala krivdo.

Med ljudstvom je za razpravo veliko zanimanje zlasti glede na to, da je bil Franc Žula že predkaznovan zaradi vlomne tatvine.

IZ STOPERC

Elektrifikacijski odbor Stoperce, ki je začel z delom v letu 1952 je dosegel lepe uspehe. Uspelo mu je že elektrificirati okrog 15 hiš, v doglednem času pa bo zasvetila električna luč še v številnih drugih. Seveda bi z lastnimi silami te uspehe le s težavo dosegli. Zato pa dolgujejo veliko zahvalo vsej skupnosti, ki jim je preko OLO Ptuj priskočila na pomoč. Posebno se zahvaljujemo tudi tovarnama v Majšperku, ki sta jim s polnim razumevanjem pomagali pri izvedbi težke naloge.

IZ PODLEHNIKA

Z velikim zanimanjem smo čitali pred kratkim v Ptujskem tedniku članek, da bo tudi v ptujskem okraju organizirana obramba proti toči. Tozadevna akcija vzbuja med haloškim ljudstvom veliko zaupanje v ljudsko oblast ter v njem namen, resnično zaščititi gospodarske interese haloških predelov, katere je pogubonosna toča pogosto tako silno prizadela. Ljudje v našem predelu posebno obširno komentirajo in primerjajo škodo, ki nastaja po toči z izdatki, ki bi bili potrebni za rakete in strelne naprave ter ostale strošk$_e$ obrambe.

★

Na nadvse ugoden odmev je v našem okolišu naletel sklep cestne uprave, da zgradi v Kozminčih novi del ceste, s katerim bo odstranjen ovinek ter novi most. Delo je že v teku in z njim ne bo samo pomagano boljšim prometnim razmeram, temveč tudi ljudem, ki v bližnji okolici v tem času ne najdejo zaposlitve. Hvalevredno akcijo bi bilo koristno (kolikor so na razpolago proračunska sredstva) nadaljevati, ker je v našem okolišu tovrstnega dela še mnogo.

IZ JURŠINC

Tečajnice RK z zanimanjem poslušajo predavanja

Kot drugod v okraju se tudi v Juršincih s tečaji RK trudimo, da bi dekleta v zimskem času pridobila čimveč znanja in izkušenj za življenje. Vse kaže, da si to prizadevajo dekleta sama, ki razumejo, da je za higiensko ureditev stanovanj, za pravilno nego bolnikov, za vzdrževanje telesne higiene pri otrocih in odraslih in za pravilno vzgojo mladega pokolenja potrebno primerno znanje. Z veseljem ugotavljamo, da dekleta več ne verjamejo lažni propagandi o teh tečajih in da prihajajo na tečaj z zaupanjem v organizacijo RK, ki je prevzela odgovornost za njihovo zdravstveno izobrazbo.

Tečajnice letnika 1934 in 1935 z veseljem in zanimanjem poslušajo predavanja, ki so dvakrat tedensko po 4 ure. Ni jim treba posebej poudarjati, naj si to ali ono zapišejo, ko pa same skrbno zapisujejo vse, kar bi sicer lahko pozabile. Zvezke z zapiski s tečaja bodo ohranile, saj vedno kaj pride, kar je treba zopet pogledati v zvezek ali strokovno knjigo.

Zanimivo je poslušati razne diskusije o tečaju in o njegovih težavah, o predavateljih itd. Pri hišah, kjer pozdravljajo namen tečaja, lahko slišite laskava priznanja oblasti, RK in predavateljem ter upravi tečaja. Seveda hočejo o tem vprašanju imeti besedo tudi posamezniki, ki jim še nobena stvar ni ugajala, kjer je bilo treba misliti, se učiti in skratka priznati, da nam še vsem mnogo manjka, ko se pokaže, da je treba pomagati drugim ali celo samemu sebi. Tega ali onega očka ali mamico straši misel, da mora njihova hčerka v tečaj, češ kaj bi se le učila stvari, ki jih v življenju ne bo potrebovala. Težko jim je pojasniti, ko pa nočejo poslušati, zakaj je koristen tečaj. Zdravemu res marsikaj ni potrebno, vsak bolnik pa kaj rad hitro kliče na pomoč in ta pride včasih prepozno. Dragi očka ali mamica, če bo znala vaša hčerka sama storiti, kar mora sedaj medicinska sestra ali kdo drug, ne bo treba čakati na pomoč, ker jo boste imeli doma.

Veselijo nas doseženi uspehi že v začetku tečaja. Brez težav seveda ne gre. Številni obisk nam potrjuje, da nočejo naša dekleta zaostajati za dekleti drugih krajev, kjer imajo 100-odstotno udeležbo. Tečajnici Kostanjevec Marija in Filipič Julijana je vodstvo tečaja že pohvalilo, enako pa tudi medicinsko sestro tov. Frido, ki si močno prizadeva, da bi vsako dekle, ki obiskuje tečaj, pomenilo za dom in svojo okolico zdravstvenega aktivista, ki bo pripravljen povsod pomagati, kjer je potrebna pomoč RK in ki se bo odločno boril proti vsem pojavom, ki spravljajo v nevarnost zdravje in razvoj otrok in delovno sposobnost ljudi.

Našemu tečaju, vsem tečajnikom in predavateljem želim tudi v bodoče mnogo uspehov.

Vodja tečaja

IZ CIRKOVEC

Mladina občine Cirkovci je v zadnjem času zelo delavna predvsem na kulturnoprosvetnem področju. IZUD, ki je že nekaj let bil samo na papirju, ni znal usmeriti vneme mladine, ki si je zato ustanovila pred kakšnima dvema mesecema lastno mladinsko kulturno umetniško društvo. V mladem društvu je takoj prijela za delo, ki je že tudi rodilo uspeh s predstavo »Prevare«, ki je za začetek lepo uspela. Režijo igre je vodila tov. Jelšovarjeva, ki je s tem dokazala svoje sposobnosti tudi v tem pogledu kakor na drugi strani pripravljenost pomagati mladini. Mladi igralci, ki so v večini prvič igrali, so po začetni tremi in nesigurnosti dobro obvladali svoje vloge.

Druga skupina tega društva pa se pod vodstvom tov. Koržeta pripravlja za nastop s tremi enodejankami na dan 31. dec. t. l. Tako se društvo vedno bolj uveljavlja na kulturno prosvetnem področju, kot si prizadeva pri ostalih organizacijah in prebivalcih pridobiti pomoč, ki jo rabi pri ureditvi dvorane kulturnega doma, ki je v zelo slabem stanju.

Na koncu še nekaj besed o tistih, ki v Cirkovcih z viška gledajo na prizadevanje mladine in ki poskušajo narediti razdor v našem mladem društvu: vaše prizadevanje je obsodbe vredno! Pomagajte rajši, da bomo s skupnim delom dosegli še večje uspehe!

D. D.

Rojstva, poroke in smrti:

PODLEHNIK

Rojstva: Trafela Ana, Podlehnik 102, Viktorijo; Hliš Marija, Gorca 67, Franca; Vaupotič Marija, Stanošina 12, Stanislava in Karla; Kopše Terezija, Stanošina 18, Jerico; Bigec Katarina, Rodni vrh 29, Milko; Širovnik Marija, Strajna 32, Štefana.

Poroke: Batič Julij, organ LM Beograd in Habjanič Jožefa, delavka, Stanošina 34; Cafuta Štefan, delavec, Sedlašek 57 in Hriberšek Antonija, delavka, Sedlašek 57; Fajferič Ivan, mizar, Gorca 114 in Krušič Ana, delavka, Gorca 114; Kozelj Alojz, delavec Ložine 32 in Hranec Ana, delavka, Sedlašek 97.

Smrti: Vaupotič Karel, Stanošina 12; Gosak Ana (6 mesecev), Sedlašek 71; Mlakar Ivan (10 mesecev), Stanošina 5; Kovačič Marija (83 let), Stanošina 29; Krušič Marija (77 let), Dežno 44.

Objava

Ljudski odbor mestne občine v Ptuju razpisuje za ponedeljek, dne 28. 12. 1953, ob 8. uri zjutraj v sejni dvorani, soba št. 18, javno dražbo za spodaj navedene stanovanjske zgradbe — last Splošnega ljudskega premoženja.

1. Aškerčeva 5 (Omulec) vl. št. 147 k. o. Ptuj parcela št. 36/1 stavb. 432 m² ocenjena na 991 tisoč 358 din.
2. Muršičeva 18 (Mir) v. štev. 34 k. o. Ptuj parc. št. 206 stavb. 423 m² ocenjena na 250.920 din.
3. Slomškova 11 (Majster) vl. št. 233 k. o. Ptuj parc. št. 46 stavb. 306 m² ocenjena na 1 milijon 100.000 din.
4. Spodnji Breg 16 (Kmetec) vl. št. 726 k. o. Sp. Breg parc. št. 17/2 ocenjena na 183.600 din.
5. Nova cesta 4 (Marinič) vl. št. 225 k. o. Ptuj parc. št. 442, stavb. 529 m² ocenjena na 980 tisoč 632 din.
6. Ormoška 14 (Treo) vl. št. 483 k. o. Ptuj parc. št. 434 stavb. 685 m² ocenjena na 1,835.406 din.
7. Grajska ulica 1 (Klamfer) vl. št. 74 k. o. Ptuj parc. št. 25 stavb. 169 m² ocenjena na 330 tisoč 880 din.
8. Grajska ulica (Vajdič) vl. št. 338 k. o. Ptuj parc. št. 21 del. parc. ocenjena na 250.000 din.
9. Cankarjeva 12 (Novak) vl. št. 192 k. o. Ptuj parc. št. 183 stavb. 228 m² ocenjena na 755 tisoč 672 din.
10. Sp. Breg (Požun) vl. št. 871 k. o. Sp. Breg parc. št. 252, stavb. 640 m² ocenjena na 1,472.566 din.
11. Ljutomerska (Veselič) vl. št. 294 k. o. Ptuj parc. št. 286 stavb. 221 m² ocenjena na 600 tisoč din.
12. Tiha pot (Breznik) vl. št. 255 k. o. Ptuj parc. št. 259. stavb. 151 m² ocenjena na 134.639 din.
13. Štuki 35 vl. št. 331, k. o. Krčevina pri Ptuju, parc. štev. 222 stavb. 72 m² ocenjena na 630 tisoč 147 din.
14. Aškerčeva 8 (Šteudte) vl. št. 192 k. o. Ptuj parc. št. 105 ocenjena na 853.000 din.
15. Aškerčeva 6 (Šteudte) vl. št. 152 k. o. Ptuj parc. št. 105 ocenjena na 245.000 din.
16. Cankarjeva 1, vl. št. 131 k. o. Ptuj parc. št. 138 ocenjena na 400.000 din.
17. Breznik, Tiha pot, vl. št. 245 k. o. Ptuj parc. št. 259, ocenjena na 750.266 din.
18. Vičava 53 (Štering) vl. št. 274 k. o. Krčevina pri Ptuju, ocenjena na 800.000 din.

Ponudniki morajo pred pričetkom dražbe pri blagajni LOMO položiti 5 odst. kavcijo izklicne cene za hišo, ki jo nameravajo kupiti. Plačilni pogoji: kupec plača ob podpisu pogodbe 20 %, ostanek kupnine po dogovoru, najpozneje pa v 15 letih.

S. f. — s. n.

LOMO Ptuj

Rojstva v Ptuju

Čestitamo srečnemu očku in mamici!

Novak Ana, Kidričevo, je rodila hčerko Ano; Železinger Alojzija, Skorba 50, Srečka; Topolovec Otilija, Ptuj, Slovenski trg 1, Vincenca; Vajda Veronika, Muretinci 22, Angelo; Rajh Marija, Jeruzalem 4, Branka; Meško Marija, Sobetinci 2, Zinko; Črnivec Veronika, Podvinci 103, Štefana; Kosar Anica, Slovenja vas 70, Milana; Pesek Terezija, Starše, Kristino; Srša Marija, Ormož, Branka; Kondrič Kristina, Tibolci 18, hčerko; Bohl Eva, Vintarovci 71, Janeza; Lah Ana, Ljutomer, Silvo; Petrovič Elizabeta, Kidričevo blok, Frančiško; Toplak Frančiška, Kidričevo, Zvonka; Jerenec Roza, Zakl 33, hčerko; Čuš Frančiška, Zagorci 3, Marijo; Kramberger Ljudmila, Podvinci 83, Ireno; Rodošek Justina, Krčevina 107, Jožefa; Bedrač Ana, Turnišče 83, Štefana; Mahmudov Mira, Ptuj, Janeza.

Poroke v Ptuju

Pahor Valentin, Maribor, in Domjan Marija, Maribor; Ribič Franc, Ptuj, Cankarjeva 9, in Breznik Silvija, Ptuj, Gregorčičev drevored 2; Čuš Janez, Tibolci 51, in Rižnar Neža, Tibolci; Makovec Viktor, Gornja Radgona, in Novak Marija, Ptuj, Cvetkov trg 4.

MESTNI KINO PTUJ

predvaja v dneh od 18. do 21. decembra 1953 ameriški barvni film *»Kapetan Horatio«*, in v dneh od 22. do 24. decembra 1953 švicarski film *»Kralj kegljačev«* s tednikom »Miki in foka«.

Nesreča ne počiva

Ptujska bolnišnica je zdravila v zadnjem času sledeče:

Z vrelim mlečnim zdrobom se je 11. t. m popekel po glavi in roki 5-letni Zajšek Mirko iz Podlož št. 47.

★

Cirkularka je odrezala Kšela Antonu iz Kuršinec 44 na levici cela srednja dva prsta, kazalec in mezinec pa delno.

★

Pri sekanju drv si je odsekal srednja dva prsta levice Kopše Anton iz Grdine 13.

★

Med delom pri stroju je odtrgalo kazalec desnice Kukec Ivanu iz Trgovišča 45.

★

Pri igranju je padel in se poškodoval Hojnik Alojz iz Dobrave 10.

★

Levico si je poškodoval s sekiro Marčič Ludvik iz Zakla št. 41.

★

Levico si je poškodovala pri delu Cafuta Katica iz Draženc št. 67.

★

Pri padcu si je poškodoval desno nogo Borak Martin iz Zavrča.

★

Desno nogo si je poškodovala pri padcu Selinšek Marija iz Janževega vrha 62.

★

Pri padcu s kolesom se je poškodoval Belšak Rudi iz Vičave 33.

★

Pri padcu v jamo si je poškodoval nogo Zorman Alojz iz Moravcev 12.

★

Zemlja je zasula in poškodovala Mato Djura iz Hodošana.

Okrajno gledališče Ptuj

Sobota, 19. decembra 1953, ob 20. (8.) uri: Lope de Vega: »PREBRISANA NORICA«, vesela igra z godbo v treh dejanjih (6 slikah). Sestič. Napovedana predstava komedije »Pesem s ceste« ta dan *odpade!*

Nedelja, 20. decembra 1953, ob 15. (3.) uri: Pecija Petrovič: »VOZEL«, vaška šala v treh dejanjih. Drugič. Napovedana predstava tragedije »Ljubezni in morja valovi« ta dan *odpade!*

Sobota, 26. decembra 1953, ob 20. (8.) uri: Lope de Vega: »PREBRISANA NORICA«, vesela igra z godbo v treh dejanjih (6 slikah). Sedmič.

Nedelja, 27. decembra 1953, ob 15. (3.) uri: Franz Grillparzer: »Ljubezni in morja valovi«, tragedija v petih dejanjih (8 slikah). *Zadnjič!*

Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni dan pred predstavo in na dan predstave od 15. do 17. ure, ob nedeljah in praznikih od 9. do 11. ure ter eno uro pred predstavo. Rezerviranje vstopnic v gledališki pisarni (telefonska številka 71) dnevno od 8. do 12. ure, razen ob ponedeljkih.

ŠAH

Brzoturnir ŠD Ptuj za mesec december 1953 se je igral z udeležbo 17 igralcev. Naslov prvaka je osvojil tov. Žunec s 14 točkami. Slede Maurič Fr. 13, Bohak 12,5, Čič 12, Rudolf 11, Podkrajšek 9,5, Kancler in Debeljak po 9, Maurič Ervin 8,5, Vrici Ivo 7,5 itd.

★

V počastitev Dneva JLA bo v nedeljo, 20. t. m., dvoboj med pripadniki JLA in ŠD Ptuj ter ŠŠD Železničar v Sindikalnem domu železničarjev s pričetkom ob 8. uri zjutraj.

Odbornikom Ljudskega odbora mestne občine Ptuj

Ne v torek 22. decembra t. l., temveč **v četrtek 24. decembra t. l. ob 15. uri** se bo v sejni dvorani na Mestni občini Ptuj sestal ljudski odbor, ki ga čaka rešitev vrste gospodarskih vprašanj občinskega področja.

Iz vabila, ki so ga prejeli odborniki, je razviden predlog predsednika tov. Vogrinca Janka, da bi na tej seji obravnavali zvišanje proračuna Mestne komunalne ustanove in Mestnih lekarn, o določitvi Lekarne Ptuj za ustanovo s samostojnim finansiranjem, da bi poslušali poročilo predsednika o delu LOMO v letu 1953 in o njem razpravljali, da bi izvolili predsednike in člane svetov, ker je dosedanjim rok potekel.

Na sejo so kot vedno tudi tokrat povabljeni predstavniki množičnih organizacij in volivci, ki jih zanima, kako se rešujejo vprašanja s področja ptujske občine.

Razglas

Obveščamo vse davčne obvezance kmečkih gospodarstev, da je predpis dohodnine odnosno odmera dohodnine kmečkim gospodarstvom za leto 1953 izvršena.

Davčni razpored odmere je v pogled vsem davčnim zavezancem na LOMO Ptuj, soba štev. 5.

S 14. decembrom 1953 začne teči redni pritožbeni rok, ki se zaključi z vključno 28. decembrom 1953.

LOMO Ptuj
Tajništvo za gospodarstvo

Pozdrav obveznikov JVM iz Šibenika

Mornarji Jugoslovanske vojne mornarice Habjanič Jože, Flor Janez in Toš Stanko želimo vsem prijateljem in znancem ter bralcem Ptujskega tednika srečno in veselo novo leto 1954 ter mnogo uspehov v njihovem vsakdanjem delu.

Bodoče mamice!

Pripravite si za bolnico predvsem dokumente, rojstni ali poročni list, da ne boste imele težav pri izpolnjevanju prijave v bolnici in pri matičnem uradu v zvezi z rojstnim listom za otroka

MALI OGLASI

VOZ, srednje težki, prodam ali zamenjam za kravo. Naslov v upravi lista.

PRODAM stružnico za železo in les v dobrem stanju. Vprašati v upravi lista.

VETERINARSKA BOLNICA v Ptuju razpisuje službeno mesto hlevarja. Plača po uredbi. Reflektanti naj se javijo osebno do 25. dec. t. l. v upravi Vet. bolnice.

Dom onemoglih v Muretincih sprejme s 1. januarjem 1954 enega dobrega delavca za kravarja.

Predstaviti se v Domu onemoglih Muretinci. Plača po uredbi.

KOTEKS

PTUJ in ORMOŽ

odkupuje po najvišjih dnevnih cenah

kože dihurjev od	din 500.—	do	din 1000.—
kože mačk tigrastih in črnih	1/1	din	300.—
kože domačih zajcev . . .	1/1	din	50.—
kože divjih zajcev . . .	1/1	din	100.—
kože pižmovk	1/1	din	600.—
kože kuncev kožuharjev od	70	do din	140.—

TRGOVSKO PODJETJE

»SUROVINA«

Maribor — podružnica Ptuj, Dravska ulica

dvorišče Mar

odkupuje dnevno od 8. do 16. ure železo vseh vrst papir, steklenice, steklo ter ves ostali odpadni material po najvišjih dnevnih cenah!

Obvestila uprave „Ptujskega tednika"

NAROČNIKI,
ki nam ne bodo sporočili do 31. decembra t. l. da ne želijo ostati v letu 1954 naročniki našega lista, bomo dalje vodili, kot naše naročnike, če so poravnali vso letošnjo naročnino.

— ZAOSTANKARJE NAROČNINE ZA LETO 1953
prosimo, da nam zaostanek nakažejo najpozneje do 25. decembra t. l. ali pa da jo poravnajo pri naši blagajni, da bomo lahko poravnali konec leta vse obveznosti, ki jih imamo s tiskanjem in razpošiljanjem lista.

OBČINSKE ODBORE SOCIALISTIČNE ZVEZE
prosimo, da nam nakažejo do 25. decembra t. l. izkupiček za 50 tednikov, ki so jih dobili v razprodajo pred volitvami. Vrnejo nam naj neprodane izvode.

BRALCE NAŠEGA LISTA
vabimo, naj postanejo s 1. januarjem 1954 tudi naročniki in dopisniki našega lista, kolikor to še niso.

V S E M NAROČNIKOM, DOPISNIKOM IN BRALCEM
se zahvaljujemo za vso dosedanjo naklonjenost, enako pa podjetjem in delovnim kolektivom za vso pomoč, da je Okrajni odbor Socialistične zveze lahko ohranil že 6. leto svoj lokalni list in upamo, da nam bodo ostali naklonjeni tudi v bodoče. UPRAVA

Odbori Socialistične zveze naj izkoristijo zimski čas za poglobitev izobraževalnega dela

(Nadaljevanje s 1. strani)

sti dovolj pažnje ideološko-politični izobrazbi, ali nakazujejo v dovoljni meri smer socialističnega razvoja naše družbe in gospodarstva posebej. Podobno vprašanje obstaja v pogledu tečajev Rdečega križa, ki jih je na okrajnem področju 28. Ti tečaji so velike važnosti v zdravstveno-prosvetnem pogledu, vendar jim je, kolikor imajo zgoraj navedene nedostatke, treba nemudoma pomagati.

Organizacije pa imajo še možnost pripravljati strokovna predavanja, kjerkoli in kdajkoli se med ljudmi pojavi za to želja ali potreba. Da je takih želja in potreb na terenu dovolj, ni treba posebej poudarjati. Treba je le prisluhniti ljudskim potrebam, pa se bo našlo dovolj tem s pravnega, prosvetnega, šolskega ali celo zunanjepolitičnega področja.

Posebno skrb pa morajo imeti organizacije okrog izobrazbe viničarjev v krajih, kjer le-ti so. Tem je treba pomagati pri oblikovanju njegove nove duševne fizionomije, ki nastaja ob prehodu od bivšega viničarja do podočega upravljalca in aktivnega tvorca in državljana.

Ob vsem prizadevanju za izobrazbo množic je posebne vrednosti *kvaliteta* tozadevnega dela, ker se z vsakim dnem opaža pri ljudeh vedno večja kritičnost. Že davno je namreč minil čas, ko so bili ljudje z vsem zadovoljni, kar jim je kdo povedal, danes zahtevajo že veliko več. Toda tudi to je znak njihove večje razgledanosti in — uspeh dela vseh organizacij.

Za gospodinjo in dom

Karkoli kuhaš, kuhaj z razumom

Razumno kuhati se pravi, pravilno preračunati količino hrane glede na število družinskih članov, znati sestavljati in izmenjati jedilnik, in kar je zelo važno, z majhnimi sredstvi zadovoljiti zahteve in potrebe organizma.

Vse to so pogoji, ki jih lahko dosežemo, če poznamo vrednost posameznih živil, če vemo, v katerem letnem času je ena stvar primernejša in boljša od druge, če vemo, na koliko načinov jo lahko pripravimo, da ni enolična, in dobra kuharica mora vedeti, koliko živil naj vzame za eno osebo. Poleg tega mora uporabljati in razvijati svoje čute. Ni vseeno, kakšna je hrana na zunaj. Dunajski zrezki na primer so dosti depši, če jih povaljamo v drobčkane drobtine in rumeno ocvremo. Kuhanje, pečenje in cvrenje zahtevajo tudi občutljivo uho. Po zvoku takoj spoznamo, če juha premočno vre. Če ima gospodinja dobro razvit vonj, bo zlahka ločila nepokvarjeno hrano od pokvarjene in bo po vonju spoznala, ali hrana tako diši, kar je zanjo potrebno. Vsaka hrana, ki jo pripravljamo, ima tudi značilen okus, ki ga mora gospodinja poznati. Tudi peti čut, tip, mora žena v kuhinji močno razviti, da bo vedela, če je testo dovolj mehko.

Kuharica mora poznati tudi želje in potrebe članov svoje družine, posebno še, če je kdo bolan. Tedaj je še celo važno, da nudi s pripravljeno hrano dovolj snovi, ki jih organizem potrebuje. Znano je, da s hrano, ki vsebuje beljakovine, mast, škrob in sladkor (ogljikove hidrate), sol, vodo, vitamine in minerale, nadomešča izrabljene energije našega telesa.

Beljakovine najdemo v večjih količinah v mesu, jajcih, mleku, siru, sočivju, gobah in nekoliko manj v zelenjavi. Izračunali so, da potrebuje človek na dan 50 do 70 gramov beljakovin, t. j. približno gram na kilogram svoje teže.

Drugo naše važno hranivo je mast. Tudi te potrebuje človek na dan 1 gram na kg svoje teže.

Nobene hranljive snovi ne prebavi naš organizem tako hitro kot ogljikove hidrate. Saj večkrat slišimo, da gre sladkor naravnost v kri. Sladkor in škrob imamo v mleku, siru, moki, krompirju, sočivju, sadju in človek jih potrebuje na kg svoje teže 7 gramov na dan.

Odrasel človek potrebuje dnevno tudi 30 gramov raznih soli. Posebno važne so rudninske soli, ki so v mesu, mleku in zelenjavi.

Za pravilen razvoj našega telesa so potrebni tudi vitamini, ki jih je največ v presni zelenjavi in sadju. V naši prehrani je zelo važna voda, saj je je v telesu okrog 65 odstotkov in je izloča človek približno dva litra na dan. To izgubo moramo s hrano nadomestiti.

Iz vsega tega vidimo, da najdemo za telo potrebne snovi v raznih živilih in da moramo zato tudi vsakdanjo hrano pripravljati tako, da dobimo vsega v zadostni meri. To je še posebej važno, kadar pripravljamo hrano otrokom. Pri tem delu smo velikokrat preveč enolične. Otroka moramo že zgodaj navaditi na mešano hrano, kajti pomanjkanje ene ali druge snovi organizem kmalu občuti in se to pokaže v tej ali oni bolj ali manj hudi obliki.

Odrasel človek potrebuje na dan kilogram in pol do dva kilograma mešane hrane, medtem ko je treba rastlinske približno pol kilograma več. Hrano uživamo počasi, v miru. Pomešajmo jo s slino, dobro izgrizimo in prežvečimo, da olajšamo delo prebavilom. Če tega ne storimo, nastopijo lahko hude prebavne motnje. Zelo važna je tudi temperatura hrane. Hrana, ki ima več kot 50 stopinj C, ni zdrava, tako tudi ne tista, ki ima manj kot 7 stopinj. Ledenomrzle pijače in sladoled uživajmo zelo počasi, v majhnih požirkih, da se medtem nekoliko ogrejejo, telo pa se tako počasi in bolj ohladi.

Kako preračunamo živila na eno osebo? Mesa vzamemo povprečno 15 dkg, moke, kadar delamo cmoke ali buhteljne, potrebujemo na osebo 10 dkg, riža vzamemo za prilogo ali mlečnega 10 dkg, za zakuho pa 1 žlico; to velja tudi za zdrob, kašo in ješprenj; krompirja vzamemo pol kg; zelja, ohrovta 15 dkg, medtem ko mora biti korenja in kolerabe vsaj 20 dkg. Za juho računamo 2 dcl, za omako pa 1 dcl vode.

Gospodinje, ali znate ceniti vrednost limone?

Gotovo ste že opazile gospodinje, da se v receptih in drugih stvareh, ki so v posredni ali neposredni zvezi s kuho in kuhinjo često pojavlja limona kot neogibno potreben sestavni del. Ni dvoma, da je mnogim med vami znan blagodejni učinek tega dragocenega sadu ter to, da njegova uporaba ni nikaka razvada ali razkošje, kakor bi to kdo lahko sklepal po visoki ceni, ki se zanjo zahteva. Kljub temu pa poglejmo vsaj nekatere odlične prednosti tega plemenitega sadu.

Največja odlika limone je, da med vsemi sadovi in zelenjavo vsebuje največ vitamina C. Večje pomankanje tega vitamina v človekovem organizmu povzroča težko obolenje skorbut, manjše pa utrujenost, glavobol, zaspanost, zmanjšano sposobnost za delo, razne krvavitve itd. Zlasti občutno je to pomanjkanje v zimskih in spomladanskih mesecih, ko uživamo le malo sveže zelenjave in sadja. V tem času nam že majhna količina limoninega soka nadomesti manjkajoči vitamin.

Vitamin C je zelo občutljiv za vročino, zato ga z nepravilnim kuhanjem hitro uničimo. Uničuje pa ga tudi zrak. Limona pa ima to prednost, da njena vsebina ohranja vitamin C.

Kako uporabljamo limono? Nekateri uživajo kot pomarančo, drugim pa je prekisla in si jo posujejo s sladkorjem. V vodi razredčen in oslajen limonin sok prija vsakomur, posebno pa težkim bolnikom. Ta pijača osvežuje organizem in pomirja živce.

S toplo limonado zdravimo prehlad, z vodo razredčen sok razkužuje usta in grlo. Limonin sok blagodejno vpliva na bolnike z žolčnimi in ledvičnimi kamni ter pri revmatičnih obolenjih. Krepi meso dlesn ter s tem utrjuje zobovje.

Kozarec močno oslajene limonade pred spanjem je zelo dobro sredstvo zoper nespečnost, dodatek limoninega soka kuhanemu sadju, kompotu itd. pa nadomesti vitamine, ki so bili s kuhanjem uničeni.

Črna kava s precejšnjo količino limoninega soka je pri pijanosti izvrstno sredstvo za iztreznjenje.

Poleg tega pa je limona še izvrstno sredstvo v kozmetiki. Utrujenost preženemo z obraza z limoninim sokom, ki smo vanj namočili svežo krpico in si z njo nalahno otrli obraz. Gube se bodo zgladile, koža pa se bo napela in utrujenost ne bo več opazna.

Če zadnji vodi pri umivanju las primešamo sok, bodo postali lasje svetli in voljni. Če pustimo delovati na temne lase nerazrečen sok, bodo postali svetlejši.

Zelo ugodno vplivajo na kožo tudi limonine lupine, ki vsebujejo prijetno diseče olje. V tanamen je treba olupke seseklati ter zavezane v vrečico potopiti v vodi, ki jo bomo rabili za kopanje ali umivanje. Sok in lupino limone uporabljamo tudi pri kuhanju. S sokom okisamo solato, kar je važno zlasti za bolnike, katerim je kis prepovedan, dodamo pa ga tudi raznim juham in omakam. Z limoninim sokom izboljšamo okus raznih čajev, ki jih obenem obogatimo z vitamini. Lupino (na drobno zbirano) pridenemo kot začimbo mnogim slaščicam, juham, mesnim omakam, pečenkam itd.

Ostanke ožetih, obribanih ali olupljenih limon uporabljamo v kuhinji kot čistilno sredstvo. Vržemo jih v vodo za pomivanje in porcelan se bo lepše svetil, s črnih posod pa se bo lepše dala odstraniti vsa umazanija. Aluminijasta posoda bo kakor nova, če jo bomo odrgnili z limono.

Meso in manj trpežne salame lahko očuvamo pred bakterijami in mrčesom, če jih namažemo z limoninim sokom.

Štedilnik je zrcalo gospodinje

Če hočete, da boste imele lep štedilnik, ga nikoli ne loščite s smirkovim papirjem, če nočete, da se vam naredijo raze in da vam štedilnik hitro zarjavi.

Ako pečica pri peki ali okvir štedilnika zaradi ognja pomodrita, namočite krpo v kisu in ju pošteno odrgnite. Videle boste, da modre lise takoj izginejo. Nato vse dobro izplaknite s toplo vodo. Ožmite krpo in denite nanjo drobnega peska ali belega pepela iz štedilnika, potem pa z njo dobro drgnite okvire, okove itd. Ko se posuši, se napravi siva povlaka, ki jo obrišite potem s suho krpo. Vse železje se vam bo svetilo kakor srebro. Če je štedilnik zanemarjen, bo trajalo čiščenje sicer malo dalj časa, toda lesk bo dolgo ostal. Vse to pa je treba delati, ko je štedilnik še topel.

KRATKI NASVETI

Klobase pri pečenju ne bodo razpokale, če jih pred tem pomočimo v kropu.

—o—

Kvas preizkusimo, če vržemo koščck v kozarec vrele vode. Če plava na površju je še uporaben. Učinek kvasa povečamo, če ga pred uporabo damo v mlačno mleko, kateremu smo dodali koščck sladkorja.

—o—

Madeže na obleki in drugo nesnago spravimo s tem, če jo drgnemo s sredico svežega belega kruha.

—o—

Pepela cigaret nikar ne zametavaj, ker je dobro sredstvo za čiščenje zrcal in drugih kovinskih predmetov.

—o—

Če je komu obtičala v grlu kost, naj hitro pogoltne surovo jajce.

Blatnih madežev na obleki ne smemo krtačiti, dokler so še sveži. Šele ko se popolnoma posušijo, jih rahlo zmanemo in skrtačimo.

—o—

Testo popije pri cvrenju manj masti, če mu dodamo nekoliko ruma ali drugega alkohola.

—o—

Zmrznjenega krompirja ni treba zavreči. Olupljenega damo v lonec brez vode, pristavimo na ogenj ter pokrijemo, da para ne bo uhajala. Krompir se bo skuhal v lastni sopari in bo imel okus kot nezmrznjen.

—o—

Suhe koščice češpelj in sliv uporabimo sešite v vrečici, ki jo ogrejemo v peči ali štedilniku kot termofor. Toploto bodo obdržale do jutra, poleg tega pa so veliko lažje kakor opeka, ki se često uporablja v isti namen.

Od česa je odvisno, kako hitro nam gre čas

Ali ste že kdaj vprašali, kaj je pravzaprav vzrok, da nam včasih čas kar dirja, včasih pa se tako obupno vleče?

Duševni čas — čas, katerega trajanje čutimo — ni odmerjen z mehaničnimi urami, ampak z občutljivo duševno uro, ki je v centrih za merjenje časa v naših možganih. Kadar gre ta ura počasi, so minute dolge cele ure, kadar pa gre hitro, so minute krajše od sekund.

Duševne ure nekaterih ljudi vedno zaostajajo in ti ljudje pridejo vedno povsod prepozno, ker za njih mehanični čas teče tako hitro, da ga ne morejo nikoli dohiteti. Pri drugih pa zopet duševne ure tečejo prehitro in letem se zdijo minute tako dolge in povsod pridejo prekmalu.

Duševne ure večine ljudi pa tečejo normalno, v skladu z mehaničnimi urami. Nekateri imajo celo tako natančen občutek časa, da vam lahko skoraj do minute točno povedo, koliko je ura in se lahko ponoči zbudijo ob določenem času. Toda vsi človeški obutki za čas so spremenljivi. Na njih vpliva na primer toplota našega telesa; če nam je vroče, gre čas bolj počasi, v vročici se plazi s polževo hitrostjo. Nasprotno pa, če temperatura telesa pade pod normalo, čas naravnost dirja.

Prav tako vpliva delo na to, da nam čas hitro poteka. Poskusi s pisarniškim osebjem so dokazali, da jim poteka čas za eno tretjino hitreje, če delajo, kakor če sedijo brezposelni za pisalnimi mizami. Tudi naše razpoloženje vpliva na hitrost časovnega poteka. Veselje in optimistično razpoloženje vplivajo, da nam čas poteka zelo hitro, medtem ko občutek strahu in skrbi naredi, da se čas vleče v neskončnost. Čim slabše je človek razpoložen, tem bolj počasi mu poteka čas.

Kako hitro poteka človeku čas, je odvisno tudi od njegove starosti. V detinski dobi in v mladosti se čas vleče prav počasi, toda z vsakim letom gre vedno hitreje, tako da v starosti naravnost dirja. Natančna opazovanja nekega francoskega učenjaka so pokazala, da otrok v eni uri fizično in duševno doživi toliko, kot šestdesetletni starec v petih urah. Zato ni čudno, da je težko obdržati otrokovo pažnjo dlje kot nekaj minut — kajti njemu je deset minut isto, kar je starejšemu človeku petdeset minut.

Iz vsega tega vidimo, da čas, v katerem živimo, ni čas mehanične ure, ampak čas, določen v naših možganih.

JUŽNA AMERIKA BO IMELA LETA 2000 POL MILIJARDE PREBIVALCEV

Prebivalstvo Južne Amerike in Zapadno-indijskega otočja se bo v petdesetih letih potrojilo, če se bo naraščanje nadaljevalo s tako brzino. Strokovnjaki trdijo, da je Južna Amerika najboljše področje na svetu za povečanje števila prebivalcev. Letni prirast prebivalstva je 2,5 odstotkov v odnosu na ostali del sveta. Po poročilih znanstvenikov ima Južna Amerika danes nekaj nad 170 milijonov prebivalcev, kar približno odgovarja skupnemu številu prebivalstva USA in Kanade. Če bo prebivalstvo naraščalo s takšnim tempom, bo imela Severna Amerika leta 2000 250 milijonov, Južna pa 550 milijonov prebivalstva.

Otroci, kratek čas je do novoletnega praznika!

Po četrtem kongresu AFŽ v Beogradu je skladno s takratnimi sklepi preživelo v Ptuju delo Društva prijateljev mladine. Na širšem sestanku so bile ustanovljene 4 sekcije tega društva: za organizacijo otroških praznikov; za ureditev otroških igrišč, delavnic, kopališč in podobno; za pedagoška vprašanja in za reševanje socialnih problemov naših otrok (dijaška kuhinja, nadzorstvo in podobno). Predsednik društva je tov. Stropnik Jože, sekcijam pa predsedujejo tov. Logar Malči, Knez Viktor, Hribernik Franc in Komac Slavo.

Z delom sta začeli že prva in četrta sekcija, ker je nujna rešitev stvari teh sekcij.

Po več sestankih in mnogih posvetovanjih na terenu je prva sekcija sprejela predlog za praznovanje Novega leta z raznimi prireditvami. Glavni poudarek je letos na otroških prireditvah, zato bomo dali otrokom gledališko predstavo »Jurček«, lutkovno predstavo »Pastirček« v Narodnem domu, prikazovali jim bomo pravljične filme v dvorani OK ZKS in pripravili kino predstavo. Vse te prireditve bodo 28., 29. in 30. decembra t. l. in bomo točen razpored objavi v prihodnji številki in po plakatih.

Novost za Ptuj bo novoletni sejem, ki ga pripravljamo nasproti Spodnje lekarne v Lackovi ulici, kjer bo stala velika novoletna jelka. Okrog nje bodo stale smreke, vmes pa bodo postavljeni šotori Preskrbe, Izbire, Okrajne zadružne zveze, pekarn in slaščičarn ter gostincev. Vse bo pravljično, pisano, lepo razsvetljeno in bo gotovo otrokom v veliko veselje, starši pa bodo tam lahko nabavili svojim malčkom lepa darila za začetek novega leta. Pozabiti ne smemo, da bo zadnje tri dni pred Novim letom v mraku prihajal na ta prostor dedek Mraz s svojim spremstvom. Po šolah in v vrtcu bodo imeli otroci svoje običajne čajanke, ki so se jim zelo priljubile zaradi veselega programa in neprisiljene zabave.

Gmotna sredstva za vse to zbirajo podjetja in obrtniki med svojimi člani, sekcije pa pri zasebnikih po terenu. Poudariti moramo, da je večina radevolje prispevala za čim lepši praznik našim otrokom. Izkazala so se nekatera podjetja in tudi nekaj obrtnikov.

Končni obračun vse akcije bomo objavili po Novem letu, ko se bomo tudi lahko zahvalili vsem sodelujočim, ki jih bo gotovo veliko število, med njimi tudi takih, ki so najprej oklevali.

Vse kaže, da bo letošnje praznovanje zadovoljilo naše otroke, da bodo po zgledu Ptuja sledile vse občine v okraju in da bodo povsod prireditelji otroške novoletne zabave poskrbeli, da bo čim pestrejše in veselejše.

Na delu je tudi Svet za prosveto pri OLO, ki bo poskrbel, da bo dotacija 100.000 din, ki jo je izglasovala zadnja skupščina OLO, pravilno razdeljena najpotrebnejšim šolam v okraju. Okrajni odbor Zveze vojnih invalidov pa se je tudi spomnil vojnih sirot in bo najpotrebnejšim pripravil skromna darila.

Pred nami je le še kratek čas. Potrebno bo krepko prijeti za delo. Otroci že komaj čakajo na praznovanje Novega leta in jih zelo zanima, kako jih bodo obdarili starši in kako zabavo jim bodo pripravile organizacije in podjetja, ki letos ne bodo imela novoletnih zabav samo za otroke svojih delavcev in uslužbencev, temveč za najširši krog otrok svoje okolice.

Kakor nam je znano, bo 31. december šole prost dan, da bodo takrat otroci in starši res brez skrbi praznovali družinski praznik. K. J.

Za kratek čas

»Ko sem svoji ženi prepovedal vožnjo, je padla v nezavest.«

»In kako si jo spravil spet k sebi?«

»Popolnoma enostavno, sedel sem na njen novi klobuk.«

*

»Ali bi lahko dobil teden dni dopusta? Nameravam se poročiti.«

»Toda to bi lahko storili tudi za časa rednega dopusta.«

»Že, toda tega si nisem hotel pokvariti.«

*

Nekdo je vprašal Marka Twaina, kaj misli o zakonskem stanu. Slavni humorist je takole odgovoril:

»Zakon je podoben oblegani trdnjavi. Tisti, ki so zunaj, hočejo noter, oni, ki so že notri, pa še bolj silijo ven.«

*

»Kakšen gostinski obrat pa je to? Nimate svinjskega mesa, niti telečjega, zmanjkalo je krompirja, solate, še kruha... Prinesite mi moj plašč, ki sem ga pustil pri šanku!«

»Oprostite, na žalost tudi tega ni več!«

*

Na neki trgovini se je neko jutro pojavil napis: »Danes zaprto zaradi poroke«.

Hudobna roka pa je pripisala: »Jutri spet odprto pod novim vodstvom«.

*

»Ali mi lahko poveš razliko med bojazljivostjo in previdnostjo?«

»Previdnost je takrat, če se sam česa bojiš, kadar pa se boje drugi, je to bojazljivost.«

Šahovski brzoturnir in simultanka

V dijaškem domu smo 12. decembra 1953 odigrali redni mesečni brzoturnir, na katerem sta sodelovala dva člana ŠD Ptuj. Na turnirju je sodelovalo 11 gojencev, ki so pokazali zadovoljivo igro in presenetili s svojo borbenostjo oba šahista, ki sta z gotovostjo upala, da bosta zasedla prvi dve mesti.

Po več kot dveurnem igranju je bil brzoturnir končan. Borba za prvo mesto je bila med Čičem II. in članom ŠD Žuncem. V dvoboju se je Žuncu posrečilo po težki borbi premagati svojega tekmeca z 3 in pol proti 2 in pol in tako osvojiti prvo mesto na turnirju z 8 in pol točkami. Prvak doma pa je postal Čič II., ki je pokazal odlično igro v vseh partijah.

Sledijo mu: Maurič, Bokah (izven konkurence), Miklavčič, Debeljak itd.

Po brzoturnirju je III. kategornik Žunec odigral simultanko, ki je bila propagandnega značaja, kajti želja vodstva je bila, da navduši za to igro tudi pionirje. Šahisti našega doma so mu nudili oster odpor in končno je moral kloniti z rezultatom 7:4.

Turnir je popolnoma uspel, gojenci dijaškega doma pa so dokazali, da je njihovo delo uspešno in pravilno, obenem pa so tudi dokazali, da je razvoj šaha v domu zelo napredoval in da so danes lahko dostojni nasprotniki tudi močnejšim šahistom.

*

Sportno življenje v našem domu je zelo pestro. Na razpolago imamo potrebne rekvizite in se že sedaj pripravljamo na dvoboje, ki jih mislimo organizirati spomladi. V ta namen smo tudi izkoristili pouka prost dan in se v petek zvečer 11. decembra 1953 pri električni razsvetljavi pomerili v košarki z reprezentanco gimnazije. Ko je že govor o košarki, moram poudariti, da je to pri nas mlada športna panoga in tako imamo precej težav glede igralcev, ki še ne obvladajo pravil. Kljub temu pa lahko trdim, da je prireditev popolnoma uspela. Videli smo nekaj lepih potez z obeh strani, posebni užitek je bil gledati Viharja, ali pa igralko našega moštva, ki sta navdušila z meti iz daljave.

Po ogorčeni borbi so zmagali gojenci Dijaškega doma, ki so predvsem v prvem polčasu predvedli lepšo in učinkovitejšo igro. Rezultat tekme 75:63 v korist doma odgovarja poteku igre.

S tem dvobojem pa naše delo na športnem polju ne bo zamrlo. Še bolj se bomo trudili, saj se zavedamo, da duševno delo rabi razvedrilo, katerega pa nam v veliki meri nudi ravno športno udejstvovanje. Zavedamo pa se tudi, da s tem krepimo naše zdravje in zato bomo še vztrajneje delali in s tem dokazali ostalim, da ne spimo, ampak da se pripravljamo ne samo v učilnici, temveč tudi v telovadnici. -ak

Cene na ptujskem živilskem trgu

v sredo, dne 16. dec. 1953
za liter, kilogram ali komad

Čebula 35, česen 150, fižol (luščeni) 60, hren 35, krompir 10, peteršilj 35, pesa rdeča 20, por 20, redkev 15, solata 30, špinača 50, zelje v glavah 6, zeler 40, repa kisla 18, korenček 30, ohrovt 10.

Maslo surovo 450, zaseka 250.

Moka ajdova 35, koruza 25, oves 30, proso 30, zdrob koruzni 30, kaša ajdova 100, kaša prosena 60.

Kokoši 250—400, purani 500—800, piščanci 250—600.

Hruške 50, jabolka 40, orehi 120.

Mleko 20, smetana 100—120, sir 50—70.

Jajca 15 med 280.

Cene pri Rožniku Ptuj:

(v kilogramih)

Jabolka 35, hruške 33, slive (suhe) 120, orehi 120, čebula 30, česen 130, krompir 9, koša prosena 55, fižol (luščeni) 75.